

Нострадамус Служби безпеки України розкриває свої карти. Проте не всі...

Написавши й «пустивши в люди» роман «Соло бунтівного полковника. Вершина», ветеран СБУ Анатолій САХНО вже однією цією книжкою тріумфально вписався до когорти письменників, які визначають обличчя нинішньої української літератури. Цей політично надзухвалий роман (адже ще за колишньої влади він «конструював» революцію) жадібно читають сьогодні.

Анатолій Сахно (праворуч) та Михайло Слабошпицький

– Знаю, Анатолію Івановичу, щонайменше три ваші пророчтва. Два з них справилися, а одне – ні. У романі «Соло бунтівного полковника. Вершина», котрий я як літературний редактор читав улітку 2013 року, було спрогнозовано Майдан, що розпочався в листопаді. Друге пророчтво сумне: ви передбачили нинішню війну, хоч висловилися дещо абстрактно, мовляв, найближчі перспективи України похмурі... А помилилися щодо результатів президентських виборів. Як ви пояснюєте своє вміння вгадувати (у більшості випадків) події майбутнього?

– Ви – один із багатьох читачів роману, які побачили в творі те, про що насправді я не писав. Точніше, писав, але поставлені мною наголоси люди витлумачили по-своєму. Хоч у романі, перше видання якого під назвою «Вершина» побачило світ наприкінці 2012 року, і змальовані Майдан, сотні тисяч безбройних громадян України, які заповнили всі центральні вулиці столиці й змусили втекти і президента з його камарильєю, і голову СБУ, і деяких олігархів, усе ж головним моїм завданням було показати не самі події, а причини народної революції. Жодні пророкування не потрібні, коли ти знаєш усю ту кухню, увесь той бруд, в якому вовтузилися наші можновладці, коли ти знаєш стільки про злочинні дії української влади, що іноді голова тріщить і серце розривається від того жаху, а руки опускаються, бо не можеш тому всьому завадити...

Увесь 2013 рік, коли не лише в нас, а й в інших країнах потихеньку, без усіякої реклами (як мовиться,

з рук у руки) поширювався твір і готувалося друге видання під назвою «Соло бунтівного полковника. Вершина», я жив у тривозі та постійному очікуванні відповідного реагування влади на мій «бунт». Я вже знав про відгуки про роман моїх колишніх колег зі спецслужби, мене майже щодня інформували друзі про те, хто читає «Вершину», хто на черзі, хто що сказав і кому доповів. Я точно знав, коли роман прочитали заступники голови СБУ, начальники департаментів і управлінь, керівники зовнішньої розвідки, хто передав книгу Любомиру Гузару та Степанові Хмарі, Миколі Катеринчуку й іншим тодішнім народним депутатам, а також міністрам. Мені було відомо, що два примірники, які я підписав Юлії Тимошенко і які обіцяли передати їй у харківську в'язницю, так і залишилися лежати на столах відомих політиків. Мені навіть здається, що я розумію, чому так трапалося. Шкода... Можливо, якби Юлія Володимирівна прочитала цю книжку до своєї появи на Майдані, усе могло бути по-іншому... Та Бог з ними... Ми ж не про це, правда?

Щодо передбачення війни з Росією... Я сам багато разів уже нині перечитую діалог підполковника СБУ Віктора Яруги й полковника ФСБ, етнічного українця Теодора Середи, в якому вони обговорюють можливу війну. Далі – дві сторінки фактично про те, що нам, українцям, тепер зрозуміло й чого ніяк не можуть (чи не хочуть) збагнути наші «брати». Знову ж такі: я не написав, що буде війна, а зробив аналіз, чому вона може розпочатися. Щодо Юлії Тимошенко... Одна з головних героїнь роману – економіст-фінансист Валентина Ромниченко (яку чомусь

вважають прототипом Юлії Володимирівни) – унаслідок революції стає прем'єр-міністром. Вона відмовляється обійняти посаду президента, який утік. І з роману-продовження стане зрозуміло, чому вона так зробила й хто стане наступним президентом. Отож, вибачайте, поки що жодного промаху немає.

– А я, даруйте, про третє (невдале) пророцтво зробив висновок не з роману, де є ота Ромниченчиха, а з того, що почув від вас на презентації книжки... Щоб пересвідчитися в цьому, зверніться до записів, які – не сумніваюся – зробили з тієї презентації хлопці в цивільному, котрі служили Януковичу й Путіну...

– Хоч би там як було, дехто з читачів намагається проводити аналогії щодо подій і прототипів героїв роману там, де вони відсутні. Наприклад, одна з героїнь, артистка, на концерті співає пісню «Ой, летіли дикі гуси...», і багато хто впізнає в ній Ніну Матвієнко, хоча насправді ця чарівна співачка жодного стосунку до моєї героїні не має.

– Цікаво тасуєте карти, пане полковнику. Як автор. Тим цікавіше чекати на продовження роману! Коли плануєте подати наступний том до видавництва?

– Чесно скажу: нині мене, можливо, тільки й підтримує те, що люди чекають на продовження роману. Адже уважний читач, безперечно, помітив, що в «Соло...» деякі лінії сюжету незакінчені, подальша доля головних героїв незрозуміла. Звісно, це зроблено не випадково. До того ж (і я це відчуваю дедалі більше) у мене з'являється якась невпевненість. І що частіше говорять про «Соло...» як про успішний твір,

то більше переживаю за те, щоб і наступна книжка була цікавою. Мій близький товариш і приятель професор Юрій Шаповал, котрий, до речі, перший написав відгук про роман ще 2012 року, якось сказав мені, що один роман і дурень напише, ти, мовляв, напиши ще такий, та й не один. Більше того, директор видавництва «Ярославів Вал» Михайло Слабошпицький, з яким ми не раз їздили по Україні з презентаціями, сказав, що готовий оприлюднити продовження твору. Це серйозна відповідальність.

– Вигадані імена персонажів ви фонетично наблизили до імен прототипів. Тож для читача неважко розпізнати в Назарові Азарова чи в Ключові Ключева. Трохи довелося поміркувати, «розшифровуючи» страшнувате прізвище голови президентської адміністрації Талимеризіба. Лише після епістолярної спроби я «розкусив», що воно збірне. Отож нехай і читачі самі здогадаються, на чиї прізвища ви натякаєте. У романі, здається, лише один герой виступає під справжнім ім'ям – Євген Марчук. Чому ви зробили для нього виняток?

– Справді, у творі багато вигаданих героїв, імен, прізвищ. Але не можна писати історико-політичний твір, навіть детектив, без прив'язки до конкретних подій, осіб, учинків. Головний герой роману – полковник СБУ Богдан Зорій – самотужки не виконав би «соло», якби йому не акомпанували його перевірені побратими, свідомі й патріотично налаштовані представники творчої інтелігенції тощо. Богдан Зорій іноді сумнівається в правильності обраного ним шляху, він розуміє, що може бути багато жертв, тому радиться з людьми, яких вважає справжніми достойниками. І не завжди він робить це безпосередньо, тобто фізично зустрічаючись із ними. Іноді полковник навіть радиться з людиною (авторитетом і совістю нації), якої вже багато років немає серед живих. Як той оцінив би його задуми й дії? Чи не засудив би? Одним із таких, слава Богу, ще живих авторитетів для полковника в романі виступає і колишній голова СБУ та безпосередній у минулому начальник Богдана Зорія генерал Марчук. Зорій хоче долучити Євгена Кириловича до своїх планів, хоче йому зателефонувати, бере слухавку, вже набирає номер телефону... Що було далі – на сторінках роману.

Зізнаюся, найбільше я чекав реакції на роман саме Марчука. Ми з ним зустрілися в малолюдній кав'ярні, багато говорили, ділилися планами на найближче майбутнє. Узагалі, про Євгена Кириловича я міг би розповідати годинами. Мені випала честь тривалий час працювати під його орудою. Це дуже цікава людина, незвичайна... Я радий, що він схвалив моє «Соло...». В усякому

разі бити мене за згадування його імені в романі не намагався.

– Пригадую, як улітку 2013 року ми йшли в Києві вулицею Володимирською. Ви тоді подивилися на відомий усім сірий будинок і сумовито промовили: «Від СБУ нині залишилися тільки стіни». Події в Криму та на Сході підтвердили вашу правоту. Чи поліпшилася ситуація в СБУ нині?

– Так, було таке... Ці гіркі слова, які я частенько повторював у той час, належать не мені, а моєму другові генерал-лейтенанту СБУ у відставці. Не я один переживав за нашу спецслужбу, котра останніми роками перетворилася на розсадник корупції, хабарництва, продажності й зрадництва. Повірте мені: казати ці слова так само боляче, як виривати собі серце. Я дуже уважно спостерігаю за тим, що робиться в службі сьогодні. Мене цікавлять передусім не нові призначення (деякими я просто шокований), а те, як спецслужба виконує свої прямі обов'язки. Для професіоналів із тридцятирічним стажем отримати інформацію не лише зі скупих повідомлень прес-служби СБУ або з вуст давніх чи новоспечених радників неважко. Тому ситуація всередині спецслужби більш-менш зрозуміла. Якщо коротко, вона вселяє надію й обережний оптимізм. А почнеться відродження СБУ з військової контррозвідки. Але ще мене з десяток років, доки нашу спецслужбу можна буде впевнено назвати українською. Повірте людині, яка знає, що каже...

– Є, Анатолію Івановичу, у вашому романі ще одне пророцтво. Революції, тій, яка в книжці, дуже допомагають гроші ОУН-УПА, що до наших днів пролежали заховані десь на Галичині. Ви ніби знали, що путінська пропаганда тепер експлуатуватиме тему «жахливих бандерівців», і наче апіорі вже почали їх захищати...

– Зорій знайшов скарб у лісах під Львовом завдяки скрупульозному аналізу архівних матеріалів СБУ. На революцію полковник використав тільки його невеличку частину. На що піде решта коштовностей і золота, знає лише головний герой роману. Ну, і я, звісно. Сюжет майбутнього твору настільки незвичний, що гроші Богданові Даниловичу знадобляться великі. Рятувати Україну є від чого. Як мовиться, не революціями єдиними...

Потреба перекинути місточок із тих часів до нинішніх днів відчував усім своїм єством. Тому й виникла ідея в твір вмонтувати ще й роман, який пише один із головних героїв «Соло...» прозаїк Сашко Тесля. Герої його роману «Хмари над Карпатами» діють, починаючи з Першої світової війни й до наших днів. Мені не терпілося викласти оригінальні документи часів визвольних змагань, які я віднайшов в архівах управління СБУ західних областей України. Осо-

бливо хотілося описати те, про що донедавна було взагалі невідомо. Йдеться про епізоди останніх митей життя Романа Шухевича й про те, що сталося з його тілом. Щодо російської «кисельовщини», то я давно не звертаю уваги на ці напади. У нас є свої герої, і мені начхати, що про них думає мій ворог. Тут є інша проблема: якщо ми самі зніматимемо фільми про наших героїв так, як це зробив один із українських телеканалів про Степана Бандеру, то й ворогів не треба. Цілковита абсурдність, незнання матеріала, а то й відверте підсування фактів, жахлива режисура та убогість гри акторів. Чомусь українська громада мовчить, не реагує. Можливо, я чогось не зрозумів?

– Ви – людина військова. Тож було би дивним, якби я не запитав у вас: коли й чим закінчаться теперішні події на Сході нашої держави?

– У нас дуже багато людей – політологів, політаналітиків, політтехнологів, колишніх генералів, які знають усе, зокрема й те, як воювати, коли наступати, куди кидати резерви й що завтра утне Путін. Я – не знаю. Зате я знаю, що буде, якщо наша нинішня влада поводитиметься так, наче не було ні Революції гідності, ні Небесної сотні, ні тисяч загиблих і поранених на Сході. Якщо влада не усвідомить, що люстрація і кастрація – це не одне й те саме, якщо на решті не посадить (хоч так, для сміху) бодай одного бандюка з минулої влади або з тих, які вбивали наших героїв на Майдані, якщо не поверне хоча б кільканадцять вкрадених у держави й вивезених за кордон долларів, вона, тобто влада, приречена.

Єдине, що я можу спрогнозувати, це те, що в 2015 році відбудуться події, які відвернуть нашу увагу від проблем на Сході й змінять докорінно наше ставлення до всього, що відбувається на тих землях. Розв'язання тамтешньої ситуації – у надзвичайній події, яка змінить саме наше уявлення про те, що таке Донбас. Можливо, ця подія стосуватиметься не лише України.

– Ви пророкуєте загадково, як Нострадамус... Може, все-таки хоч натякнете, про що йдеться?

– Нострадамус тому і є Нострадамусом, бо кожен, хто намагається розшифрувати його пророцтва, розуміє їх по-своєму. Якщо я почну тлумачити своє бачення майбутнього, то доведеться писати ще один роман.

Дуже великі надії покладаю на 2015 рік. Він має стати для нас, українців, роком серйозних випробувань. Але й має нас ще більше зміцнити, об'єднати. Читачі журналу «Віче» – освічені й патріотично виховані люди. Саме признання часопису це передбачає. Тож усе в наших руках. Читайте роман Анатолія Сахна – і все буде добре.

Розмову вів
Юрій ПРИГОРНИЦЬКИЙ.

